

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-0724-10453/08/MM

Warszawa, dnia 18 listopada 2008 roku

P. R. Mawr
Marszałek Senatu RP
20.11.08
8628
LUDDIS

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 18.11.08.

nr 6714 podpis *Borusiewicz*

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

szanowny Panie Marszałku,

Nawiązując do pisma z dnia 30 września 2008 roku 2008 roku (sygn. BPS/DSK-043-882/08) przekazującego tekst oświadczenia Senatora RP Pana Bohdana Paszkowskiego złożonego podczas 18. posiedzenia Senatu RP w dniu 25 września 2008 roku w sprawie *nowych rozwiązań w zakresie ruchu granicznego z Litwą, Białorusią i Ukrainą w związku z wejściem do strefy Schengen* uprzejmie informuję, iż kwestie związane m.in. ze współpracą gospodarczą ze wschodnimi sąsiadami, z bezpieczeństwem obrotu gospodarczego oraz ochroną polskiego obszaru celnego w związku z wejściem do strefy Schengen pozostają poza właściwością Ministra SWiA. Organami właściwymi do udzielenia odpowiedzi w ww. zakresie są odpowiednio: Minister Gospodarki, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Minister Finansów.

Odnosząc się do kwestii wpływu wejścia Polski do strefy Schengen na relacje ze wschodnimi sąsiadami w zakresie bezpieczeństwa publicznego uprzejmie informuję, iż po przystąpieniu Polski do strefy Schengen, sytuacja na granicy państwowej (zarówno na odcinkach granicy zewnętrznej, jak i wewnętrznej UE/Schengen) jest stabilna. Wejście Polski do strefy Schengen nie spowodowało niekorzystnych zmian pod względem poziomu bezpieczeństwa dla Polski i UE, jak również nie odnotowano nowych form zagrożeń nielegalną migracją. Brak jest również sygnałów od służb granicznych, policyjnych i imigracyjnych innych państw członkowskich UE/Schengen o wzroście przestępczości w związku z przystąpieniem nowych państw (w tym Polski) do pełnej realizacji Układu z Schengen.

Podkreślić należy, iż Rzeczypospolita Polska – jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, które z dniem 21 grudnia 2007 roku wraz z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, w tym: Litwą, Łotwą, Estonią, Republiką Czeską, Malcią, Słowacją, Słowenią i Węgrami, przystąpiło do strefy Schengen – związane jest wspólnotowymi normami prawnymi oraz zobowiązane jest w pełni stosować dorobek prawny Schengen – zgodnie z art. 2 i 3 *Traktatu akcesyjnego* (Dz. U. UE. L 03.236.17).

Zaznaczyć należy, iż w związku z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz do strefy Schengen odmiennie kształtują się zasady dotyczące ruchu granicznego z Litwą a odmiennie z Białorusią i Ukrainą.

Skutkiem wejścia ww. krajów Unii Europejskiej do strefy Schengen, było zniesienie kontroli granicznej na wewnętrznych granicach Unii Europejskiej, co wiązało się liberalizacją przepisów w zakresie swobody poruszania się. Obecnie przekraczanie wewnętrznych granic Unii Europejskiej możliwe jest w każdym miejscu i w dowolnym czasie, bez względu na obywatelstwo

podróżujących (swoboda przekraczania wewnętrznej granicy krajów Unii Europejskiej szczególnie istotna jest dla osób mieszkających w rejonach przygranicznych). Nastąpiły udogodnienia i ułatwienia w ruchu granicznym z Litwą, polegające m.in. na: zniesieniu wszelkich przeszkód technicznych (muldy, spowalniacze), które mogłyby wpływać na płynność ruchu pojazdów w miejscach dawnych przejść granicznych na granicach wewnętrznych, w przejściach granicznych na granicach zewnętrznych – zapewnieniu osobom korzystającym z zasady swobody przemieszczania się (obywatele UE i członkowie ich rodzin) priorytetu odpraw granicznych poprzez wydzielenie oddzielnych pasów ruchu, odpowiednio oznaczonych.

W przypadku obywateli państw trzecich, w tym Białorusi i Ukrainy, krajów nie będących członkami Unii Europejskiej i nie należących do strefy Schengen, zastosowanie mają przepisy rozporządzenia (WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 roku *ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice [kodeks graniczny Schengen (Dz. U. UE. L. 06. 105. 1)]*.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt a) ppkt v)-vi) ww. *kodeksu granicznego Schengen* w związku z art. 6 *Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku* (Dz. U. UE. L. 00.239.19) – obywatele państw trzecich podlegają szczególowej odprawie, zarówno przy wjeździe, jak i przy wyjeździe z terytorium państwa członkowskiego. Kontrola wjazdowa obejmuje weryfikację, m.in. dokumentów podróży lub dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy, wizy, jeśli jest ona wymagana (zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) Nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 roku) oraz środków finansowych (zarówno na utrzymanie, jak i do celów planowanego pobytu, na powrót do państwa pochodzenia). Ponadto, kontrola obejmuje celowość wjazdu na terytorium państwa członkowskiego, sprawdzenie, czy osoba zamierzająca przekroczyć granicę nie jest wpisana do Systemu Informacyjnego Schengen oraz, czy nie zagraża bezpieczeństwu narodowemu i porządkowi publicznemu.

Unia Europejska zawarła w latach 2006-2007 umowy o ułatwieniach wizowych z Rosją i Ukrainą, których stroną jest również Polska. Umowy te umożliwiają stosowanie szeregu ułatwień wobec obywateli tych państw w dziedzinie procedur wizowych oraz stosowanie obniżonej opłaty w wysokości 35 euro za rozpatrzenie wniosków wizowych i wydanie wiz Schengen. Przy czym, zgodnie z decyzją Rady (WE) z czerwca 2006 roku, z powodu braku podobnej umowy w stosunkach z Republiką Białorusi – opłata za wydanie wiz Schengen obywatelom Białorusi pobierana jest w pełnej wysokości 60 euro. Republika Białorusi skierowała w 2007 roku do Komisji Europejskiej wnioski o rozpoczęcie negocjacji z Unią Europejską w sprawie *zawarcia umowy o ułatwieniach wizowych*, jednakże nie uzyskał on akceptacji. Komisja Europejska wskazała na przedwczesność takich działań z uwagi na wewnętrzną sytuację na Białorusi, a zwłaszcza na brak postępu w procesie demokratyzacji. Niemniej, mimo negatywnego stanowiska Komisji Europejskiej, Polska zabiega o wprowadzenie ułatwień w ruchu osobowym z Białorusią, poprzez obniżenie opłat za wizy jednolite Schengen do poziomu stosowanego wobec innych wschodnich sąsiadów. Inicjatywy Strony polskiej konsultowane na różnych forach Unii Europejskiej oraz w rozmowach bilateralnych z naszymi unijnymi partnerami, spotykają się z rosnącym zrozumieniem. Rząd RP zdecydowany jest kontynuować wysiłki na rzecz wprowadzenia ułatwień w ruchu osobowym z Białorusią, mając na względzie kilkadziesiąt lat wspólnej historii, sąsiedztwo oraz liczną mniejszość polską zamieszkałą od pokoleń na Białorusi. Od dnia 21 grudnia 2007 roku opłata za wydanie wizy krajowej obywatelom zarówno Białorusi, jak i Ukrainy wynosiła 35 euro. Minister Spraw Zagranicznych – w ramach uprawnień, jakie przysługują państwom strefy Schengen w odniesieniu do zasad wydawania wiz krajowych – podjął decyzję o obniżeniu od dnia 1 listopada 2008 roku opłaty, tj. do wysokości 20 euro za wydanie wizy krajowej obywatelom Białorusi. Ponadto, wejście w życie z dniem 29 marca 2008 roku ustawy z dnia 7 września 2007 roku *o Karcie Polaka* (Dz. U. Nr 180, poz. 1280 z późn. zm.), umożliwiło jej posiadaczom m.in. na Białorusi, Ukrainie i w Rosji ubieganie się o zwolnienie z opłaty za wydanie wizy pobytowej długoterminowej (krajowej), uprawniającej do wielokrotnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Formą ułatwiania, zwłaszcza stałym mieszkańcom strefy przygranicznej, przekraczania granicy zewnętrznej Unii Europejskiej jest mały ruch graniczny. Polska jako kraj, który posiada jedną z najdłuższych lądowych granic zewnętrznych, była i jest zainteresowana rozwojem tej formy wzajemnych kontaktów obywateli. Przedstawiciele RP brali aktywny udział w pracach nad

przygotowaniem rozporządzenia (WE) Nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 roku *ustanawiającego przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniającego postanowienia Konwencji z Schengen* (Dz. U. UE. L. 06. 405. 01). Powyższe rozporządzenie określa podstawowe zasady, jakim mały ruch graniczny powinien odpowiadać, a także upoważnia państwa członkowskie do zawierania lub utrzymywania w mocy umów dwustronnych z sąsiadującymi państwami trzecimi w celu wdrożenia małego ruchu granicznego. W myśl art. 15 ww. rozporządzenia – umowy dwustronne zawierać mogą postanowienia dotyczące ułatwień przy przekraczaniu granicy, zgodnie z którymi państwa członkowskie:

- a) tworzą specjalne przejścia graniczne otwarte tylko dla mieszkańców strefy przygranicznej;
- b) wydzielają specjalne pasy ruchu dla mieszkańców strefy przygranicznej na zwykłych przejściach granicznych; lub
- c) biorąc pod uwagę warunki lokalne oraz tam, gdzie wyjątkowo istnieje wymóg o szczególnym charakterze, zezwalają mieszkańcom strefy przygranicznej na przekraczanie ich zewnętrznej granicy lądowej w określonych miejscach, innych niż wyznaczone przejścia graniczne oraz poza ustalonymi godzinami.

Zawarcie takich umów pozwoli mieszkańcom stref przygranicznych (obejmujących z zasady obszar do 30 km od granicy, a w niektórych przypadkach wynikających ze specyfiki podziału administracyjnego do 50 km od granicy) na regularne przekraczanie wspólnej granicy i przebywanie w tych strefach ze względów kulturalnych, społecznych, rodzinnych oraz w uzasadnionych przypadkach także z powodów ekonomicznych, tylko po okazaniu specjalnego zezwolenia, bez konieczności uzyskiwania wiz. Zezwolenie na przekroczenie granicy wydawane jest odpłatnie.

Od 1 maja 2005 roku na podstawie jednostronnej decyzji władz Ukrainy – wszyscy obywatele UE są zwolnieni z obowiązku wizowego w przypadku podróży na Ukrainę trwającej nie dłużej niż 90 dni lub w przypadku przejazdu tranzytowego przez terytorium Ukrainy.

Umowy bilateralne o małym ruchu granicznym, zawierane przez Państwa Członkowskie z krajami sąsiednimi, muszą być również zgodne z cytowanym powyżej rozporządzeniem (WE) Nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 roku. Zgodnie z art. 13 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia, przed zawarciem umów o małym ruchu granicznym Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana do uzyskania opinii Komisji Europejskiej w zakresie zgodności proponowanej umowy z rozporządzeniem oraz zmiany treści umowy według wytycznych Komisji.

Jednocześnie informuję, iż w dniu 29 lutego 2008 roku w Kijowie podpisana została umowa o małym ruchu granicznym między Polską a Ukrainą. W związku z zastrzeżeniami zgłoszonymi przez Komisję Europejską do niektórych jej uregulowań, treść przedmiotowej umowy jest obecnie przedmiotem renegowacji ze Stroną ukraińską. Ponadto pragnę poinformować, iż w dniach 29-30 września 2008 roku w Warszawie, odbyła się trzecia tura negocjacji umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego. Zasadnicza część projektu umowy została uzgodniona. Szczegóły natury technicznej będą podlegać uzgodnieniom w trybie roboczym. Niemniej podkreślić należy, iż w kwestii małego ruchu granicznego, jak również prowadzenia negocjacji w tym zakresie, resortem wiodącym jest Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

2 powołaniem
MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Piotra SPACELANCZYK
Podsekretarz Stanu